

نخستین برنامه شام آشنایی با آفریده های ادبی و ...

بر اساس فراخوان اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند و انجمن آینده مردم به تاریخ 14 جنوری 2012 نخستین برنامه شام آشنایی با آفریده های ادبی برونمرز و رسانه های درونمرز (افغانستان) به اشتراک بیشتر از دوصد تن از شاعران، نویسندگان، تحلیلگران و منتقدان ادبی افغان از کشورهای هالند، امریکا، آلمان، بلجیم، سویدن و انگلستان به هدف ایجاد زمینه شناسایی آثاری چون، رُمان، تاریخنگاری، مجموعه شعر، داستان، مجموعه مقاله ها و پژوهشهای ادبی و هنری و هم چنان سایر ژانرهای ادبی و فرهنگی از سوی آفریننده گان آن ها در شهر دوردِرخت Dordrecht کشور هالند تدویر یافت.

نمایی از جایزه مطبوعاتی شام آشنایی با آفریده های ادبی برونمرز و رسانه ای آزاد درون مرز (افغانستان)

بخش نخست برنامه را گوینده توانا، **فوزیه میترا**، ژورنالیست و نطاق رادیو- تلویزیون، گرداننده کرد.

این همایش، با سخنان **طارق پیکار** رییس انجمن آینده مردم و مسؤل کمیسیون فرهنگی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند، آغاز و **ولی محمد شاهپور** رییس اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند آن را افتتاح نمود.

آنان، طی سخنان فشرده، پیرامون برگزاری برنامه و ترکیب دعوت شده فرهنگیان تماس گرفته، از تلاشهای انجام یافته، جهت تأمین اشتراک دو تن از برازنده گان عرصه فرهنگ از داخل کشور هریک: **محترم غلام دستگیر هژبر**، ژورنالیست و منتقد ادبی، عضو هیئت رهبری گروه هماهنگی رسانه ها در افغانستان و مدیرمسؤل ماهنامه راه آینده و **محترم کاوه جبران**، شاعر، پژوهشگر و منتقد ادبی، عضو انجمن قلم و کاشانه نویسندگان افغانستان، یاد کرده، ابراز داشتند، که نسبت عدم

صدور به موقع ویژه های شان نتوانستند در کار برنامه سهم حضوری گیرند، اما، با استفاده از امکان انترنیتی پیام شان را عنوانی اشتراک کننده گان همایش ارایه کرده، ضمن شادباش به شرکت کننده گان از وضع حاکم بر رسانه ها و دشواریهای موجود در این عرصه، یاد آور شده و فرمودند: که "رسانه های غیردولتی، طی یک دهه مبارزه فرهنگی توانسته اند، با متقبل شدن خطرها و خساره های گونه گون، متعهدانه، در ستمدهی و بیدارسازی افکار عامه، بازتاب نگاههای انتقادی نسبت به کارکردهای ناسالم مقامهای دولت و مراکز محلی قدرت و هم اطلاع رسانی شفاف به جامعه عمل نمایند."

هم چنان، شماری دیگری از فرهنگیان و نهادهای اجتماعی از افغانستان، هالند، انگلستان، استرالیا، فرانسه، جمهوری فدراتیف روسیه، اتریش، کانادا و بلجیم، که روی دلایلی نتوانسته بودند، در برنامه اشتراک نمایند، با ارسال پیامهایی از این اقدام پشتیبانی نمودند. که از جمله میشود، از پیام پوهاند دُکتور مجاور احمد زیار، نویسنده و زبانشناس- توسط ننگیالی بخرکی،- پیام داکتر اسدالله شعور- توسط صالحه وهاب واصل،- پیام داکتر عبدالله نایی- توسط طارق پیکار،- پیام و نمونه کلام کریمه شبرنگ شاعر و ارسته از بهارک ولایت بدخشان- توسط جمیله زمان انوری،- پیام داکتر نوراحمد خالدی با نمونه شعرش،- توسط فوزیه میترا،- پیام غوث الدین میر ربیس کانون فرهنگ افغان در اتریش و پیام داکتر فرید طهماس با نمونه طنزش، که عنوانی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند و به مناسبت این همایش مواصلت نموده بود، به خوانش گرفته و با گرمی مورد استقبال قرار گرفت.

{ چون در نظر است که رسالهء مجموعهء اسناد، پیامها، سخنرانیها، سروده ها، بیوگرافیها و فهرست آفریده های شاعران، نویسنده گان، تحلیلگران و منتقدان ادبی شرکت کننده در برنامه انتشار یابد، لذا در این گزارش فشرده، از بازتاب محتوای پیامها اجتناب مینماییم. }

بخش بعدی برنامه، به وسیله گوینده و شاعر موفق، فریبا صادق آتش پیش برده شد.

در این بخش {27} تن از شاعرانی که ثبت نام نموده بودند، با آثار شان به وسیله گوینده، فشرده به معرفی گرفته شد. از جمله شاعرانی چون: داکتر حمیرا نکهت دستگیرزاده دارنده مجموعه های {آفتاب آواره و غزل}، عزیزه عنایت دارنده مجموعهء شعری {سیر زنده گی، فروغ سحر، اندوه غریبان}، فریبا صادق آتش، صالحه وهاب واصل دارنده مجموعهء {مروارید گمشده}، مریم عاکفی، عظیم شهبال نوابی دارنده مجموعه های {صخره و موج، چهره ها و خاطره ها و 8 اثر دیگر}، محمد عظیم ایوبزی دارنده مجموعهء شعری {پگاه} و مژگان ساغر شفا دارنده {مجموعه شعری حاوی غزلیات و اشعار نیمایی و یک کتاب داستانی} شان را با سخنرانیها، آفریده ها و نمونه های کلام شان دکلمه نمودند، که مورد استقبال شایان قرار گرفتند، از جملهء طنزنویسان هارون یوسفی و فرید سیاوش هم برآمدها و گیلهایی داشتند، هم چنان مجموعهء شعری کاوه جبران تحت نام {آفتاب تعطیل} به وسیلهء عفران بدخشانی شاعر و منتقد ادبی مورد نگرش و ارزیابی قرار گرفت و نمونه هایی از متن آن به خوانش گرفته شد.

بعد از اجرای پارچه های رباب و تبله توسط هنرمندان جوان و مستعد، کاوش زوبین و سهراب عزیز بخش سوم برنامه آغاز گردید.

در این بخش که توسط عفران بدخشانی شاعر و منتقد ادبی، گرداننده گی میشد، نخست آثار، آفریده ها و کتابهای {60} تن از نویسنده گان، تحلیلگران و منتقدان، ژورنالیستان و مسؤولان رسانه ها که بالغ بر {80} اثر میشد و نمونه آن ها در سالون بالای میزی قرار داشت، به معرفی گرفته شد، که میتوان

از نویسنده هایی چون: **تهمینه عاکفی** ژورنالیست سرویس خبری "ان. او. اس." رادیو- تلویزیون دولتی هالند، راپورتر زبان هالندی و و دارنده رُمان به زبان هالندی، **مشعل حریر** نویسنده کتابهایی: {قدمی در کوچه های آشنا، پیراهن نیلی و شب، سپیده ها این جا آرام اند، در شگفتی یک گمنام}، **ننگیالی بخرکی** نویسنده {د کندهار فولکلور، د افغان- انگلیس په درو جگرو کي رزمي ادبيات، د پښتنو ډير لرغوني ادبي ستوري او لرغوني ادبيات، د محمدعلم بخرکي د ژوند ځيني برخي، د شعرونو لومړی ټوک، د شعرونو دوهمه مجموعه يا ټولگه، د افغانستان معاصر تاريخ، د پيروژي داستان، پښتو ژبه يوه آريايي ژبه ده نو پښتانه څوک دي؟، ادبيات دري (دستور زبان دري)، د پښتو ادبيات گرامر چه په تدريسي توگه ليکل سوی دی)، **احمد بشير** دژم نویسنده کتاب ستاره های آریانا {مجموعه تصویري و زنده گینامه هنري هنرمندان موسیقي افغانستان در 1400 صفحه و دو جلد}، **نور وجوهات** نویسنده {اساسات موسیقي هندوستانی}، پوهنیار **بشیر مؤمن** نویسنده {برخی مسایل جامعه شناسی و اصطلاحات و...}، **استاد عزیز آماج**، نویسنده و پژوهشگر مسایل ادبی و رساله های درسی زبان دري برای اطفال وطن گمکرده افغان او د بهر میشتو افغان ماشومانو لپاره پښتو لوست، **یاسین بیدار** نویسنده تحلیلهای سیاسی، استراتژیک و دیپلماتیک و کتابهای "هند، جنبشها و احزاب سیاسی" در ماه حوت سال 1370 در کابل به چاپ رسید، ترجمه کتاب تلک خرس نوشته دگروال یوسف، مسؤل افغان بیرو در آی. اس. آی. پاکستان که پس از چاپ در سال 1992 تحت عنوان "پرتگاه خرس" نامگذاری کرد، مجموعه مقالات 30 مقاله است، تحت عنوان "سایه روشن" چند ماه قبل در کابل از چاپ برآمد، **سمیع رفیع** نویسنده ابوالمعانی میرزا محمد عبدالقادر بیدل، نقد شاعر آیینه ها در 640 صفحه، با بیدل، سخنرانیها در نشستهای انجمن: در 305 صفحه، سعدی، درخت پربری از بوستان معرفت در 2 جلد، نوید سحر، مجموعه اشعار در 238 صفحه، با بیدل، سخنرانیها، در 240 صفحه و بیشتر از 12 مقاله تحلیلی و دهها مصاحبه، **شفیع الله کارورز خاوری** نویسنده افغانستان سرزمین افراط و خشونت، چرا پس مانده ایم- بررسی عوامل عقبمانده گی در افغانستان، الفبا برای کودکان و سالمندان، **سلیمان راوش** نویسنده نام و ننگ، تولد دوباره خراسان کهن در هزاره نو در سه جلد، سیطره 1400 ساله اعراب بر افغانستان در دو جلد، سه واکنش تکاوران تیزپوی خرد در خراسان، مجموعه شعری تولد فجر و صدها پژوهش و مقاله تحلیلی، بشیر عزیزی، نویسنده نوز، انگیزه و رسالت فرهنگی، **داکتر خلیل و داد**، نویسنده زمامداری امیرحبيب الله کلکانی، مخفیگاه، اسناد محرم کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحادشوروی درباره جنگ افغانستان، بر علاوه مقاله های گونه گون دیگر را پیرامون افغانستان، کمکهای انکشافی اروپا و هالند به افغانستان، پناهنده گان خارجی و منجمله افغانهای مقیم هالند به زبان هالندی نوشته و یا ترجمه نموده است، **قادر مرادی**، نویسنده صدایی از خاکستر، مجموعه داستان کوتاه شامل 25 داستان محل چاپ پشاور، سال چاپ 1374، رفته ها برنمیگردند مجموعه داستان کوتاه و بلند شامل سیزده داستان محل چاپ پشاور سال 1376، رمان فشرده سرمه و خون، دختر شالیهای سبز شامل چهار داستان کوتاه و بلند محل چاپ پشاور سال 1386، شمعه تا آخر میسوزند شامل ده داستان کوتاه محل چاپ تهران نشر آتنا سال 1384، تاغه تیمورچی ترجمه داستانهای برگزیده به زبان اوزبیکي محل چاپ بلخ. مترجم ذاکر عمری مقیم آلمان، رمان برگها دیگر نفس نمیکنند محل چاپ پشاور، **پروفیسور رسول رهین**، نویسنده آثار: آریانای برونمرزی، **نبیل شمیم**، نویسنده ناله های پناهجویان، پوهاند **احمدشاه جلال**، نویسنده سیمای محیط زیست افغانستان، **فاروق کارمند**، نویسنده اثر ترجمه پلان مارشال به دري که در محفل حضور داشتند، یاد آورد.

سپس دوتن از پیشکسوتان عرصه ادبیات در بخشهای نویسنده گی و تحلیل و نقد ادبی هریک پروفیسور **عبدالرسول رهین** استاد زبان دری و سرمحقق **ننگیالی بخرکی** نویسنده و تحلیلگر مسایل اجتماعی پیرامون اهداف و دورنمای ادبیات به ویژه در زبانهای دری و پشتو منحیث سخنرانان رهنموددهنده این بخش ضمن معرفی کارکردها و آثار شان باب سخن را گشودند، بعد از آن شماری از نویسندگان و فرهنگیان چون: **مشعل حریر، سمیع رفیع، بشیر دژم، نور وجوهات** که موقع یافتند داشته ها و آثار شان را شخصاً به شاملان همایش به معرفی گرفته، پیشنهادها و نکته نظرهای شان را بیان داشتند.

از جمله، آقای **نور وجوهات** که از امریکا تشریف آورده بودند، موضوع افتتاح شبکه جهانی تازه تلویزیونی را به آگاهی رسانید، که مورد استقبال گرم اشتراک کننده ها از سرتاسر اروپا قرار گرفته و نماینده های سازمانهای اجتماعی وعده های همکاری با این شبکه را که به جای صدای افغان به فعالیت ادامه خواهد داد، سپردند.

برای 50 تن از شخصیتهای فرهنگی چون: پروفیسور **عبدالرسول رهین**، داکتر **حمیرا نکهت** دستگیرزاده، **تهمینه عاکفی**، **مریم عاکفی**، **مشعل حریر**، **نور وجوهات**، **بشیر دژم**، پوهاند **احمدشاه جلال**، **بشیر عزیز**، **سلیمان راوش**، **عظیم ایوبزی**، **ننگیالی بخرکی**، **عزیزه عنایت**، **فریبا صادق آتش**، **سمیع رفیع**، **صالحه وهاب واصل**، **عفران بدخشانی**، **زمان الدین زمره**، **عظیم شهبال نوابی**، **عمر سلیم**، **محمد ظاهر آشکارا**، **پوهنیار بشیر مؤمن**، **یاسین بیدار**، **عنایت الله نبیل**، **شفیع الله کارورز خاوری**، **داکترخلیل و داد**، **قادر مرادی**، **سید نبیل شمیم**، **فاروق کارمند**، **فضل الرحیم رحیم**، **فوزیه میترا**، **جلال پیروز**، **ضیا رهین**، **مصطفی روزبه**، **جمیله زمان انوری**، **فرید سیاووش**، **غلام دستگیر هژبر**، **کاوه جبران**، **مژگان ساغر شفا**، **ناهید صدیق علومی**، **صدیق وفا**، **طارق پیکار**، **سیده طلوع**، **سهیلا زحمت**، **زرغونه پوپل**، **اسماعیل جمشیدی**، **داکتر آصف هوتکی**، **بلقیس عظیمیار**، **صفیه احمدی** و **سینا عزیز** که منحیث آفریننده های اثر ادبی و یا برگزارکننده گان در خدمت هموطنان خویش قرار داشته و در عرصه هنری و فرهنگی پیشگام و ممتاز میباشند، به دریافت جایزه مطبوعاتی به مناسبت شام آشنایی با آفریده های ادبی مفتخر گردیدند.

جایزه یاد شده، از جانب سفیر افغانستان در هالند، رییس، معاون، سکرتر مسوؤل، هیئت اجراییه، هیئت رهبری و نماینده های شورای مشورتی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند و هم چنان شماری از شخصیتهای فرهنگی به برنده گان در بخشهای گونه گون توزیع گردید.

قابل یادآوریست، که بر اساس پیشنهاد مسوؤل کمیسیون فرهنگی اتحادیه، و ارایه جدول برای کسب عضویت در این کمیسیون، تعداد 45 تن از فرهنگیان از شهرها، انجمنها و کشورهای مختلف ثبت نام نموده اند، که در نخستین اجلاس این کمیسیون از آن ها دعوت و پلان کار کمیسیون فرهنگی اتحادیه زیر نظر و به مشوره آن ها آماده خواهد گردید.

در جریان همایش، شماری از کتابها، رساله ها و مجله های ادبی و فرهنگی مانند: کتاب **گوهر اصیل آدمی** نوشته **محمدعالم افتخار**، **صخره** و **موج یازدهمین** مجموعه شعر از **عظیم شهبال**، بانو **فصلنامه فرهنگی و اجتماعی زنان افغان در اروپا**، **ابوالمعانی میرزا عبدالقادر بیدل**، **نقد شاعر آیینه ها**، نوشته **سمیع رفیع**، **سیمای محیط زیست افغانستان**، نوشته **پوهاند احمد شاه جلال**، **نشریه هالندی زبان جوانان بیدار**، **نشریه آینده** و شماری از کتابها و نشریه های دیگر برای شماری از شرکت کننده ها توزیع و یا به اشتراک کننده گان رسانیده شد.

در پایان، سلیمان راوش پژوهشگر، تاریخنگار و یک تن از پیشکسوتان ادبیات دیدگاههایش از جریان همایش و آفریده های ادبی را چنین بیان داشت: «محفل شام آشنایی با آفریده های ادبی که از سوی اتحادیه انجمنهای افغانها در هالند، فرا خوانده شده است، در حقیقت الگوی خوب برای تبادل نظرهای فرهنگی بوده و به دست اندرکاران آن (رهبری اتحادیه به ریاست جناب ولی محمد شاهپور، صدیق وفا، خانم ناهید علمی و طارق پیکار) که در سازماندهی برنامه تلاش پیگیر نموده اند، تهنیت میگویم. در جریان برنامه همه دوستان فرهنگی ما (شاعران، نویسندگان، تحلیلگران و منتقدان ادبی) داشته های شان را پیشکش نمودند، که کار نیک شد، اما، از جمله کارهای عفران بدخشانی، مریم عاکفی، هارون یوسفی، مژگان ساغر شفا و چندتای دیگر از دل برخاست و به دل نشست.

در طول دهه ها، نویسنده، ژورنالیست، تحلیلگر و شاعر ما به چند مشکلی گرفتار بودند، که یکی آن هم خودسانسوری بوده است. در بیان حقیقت و بیان واقعیتها نسل جوان انتظار داشتند، که شاعر و نویسنده ما باید نقش برارنده میداشت، که چنان نشد، دشواری دیگر، در برابر نویسنده و شاعر فقدان تعیین هدف و مقصد میباید، که در بسا موارد چنین نبوده است، یک اثر هنری وقتی نیکوست، که زاده یک ضرورت باشد، اگر به اساسات نویسنده گی نظر اندازیم، ما در افغانستان کمتر نویسنده داریم، به تاریخ اروپا نظر اندازید و ببینید، که چگونه ادبیات سیر پیشرونده را گذرانید، ما هم در دهه 40 خورشیدی هم زمان توانستیم آزادی نسبی را تجربه نماییم.

در ایران، نویسنده های زیادی به تناسب منطقه ظهور نمودند، مرتضی راوندی دهها جلد کتاب نوشت، ذبیح الله صفا هم چنان و دهها نویسنده دیگر و سیلی از کتاب از ایران به افغانستان سرازیر شد، اما ما چه کردیم؟ میگوییم تاریخ پنجهزارساله داریم، در این 5 هزارسال، پنجاه رُمانی را نشان دهید، که به اساسات نویسنده گی و پژوهش مُدرن همگام باشد، در پنجاه سال اخیر پنج رُمان را نشان دهید، دیوان شاعران را نشان بدهید، که نداریم، علت آن چیست؟ علت در آن است، که ما برخورد مسؤولانه و رسالمندانه نداشتیم.

بینید صدیقه و خیام را سنگسار کردند، سحرگل را سر تراشیدند و هتک حرمت کردند، کدام نویسنده ما این فاجعه ها را پوشش داستانی داد و در مورد آن پژوهش ریشه یی کرد، هیچ یک یا محدود کسان!

حتا شما میدانید، که تا دهه 40 فردوسی را کسی نمیشناخت، رسالت ما چیست؟ معرفی و شناختاندن هویت ملی و فرهنگی ما در سطح نازل قرار دارد و کمترین نویسنده و شاعر ما آن را به تصویر کشیده اند، فریاد هیچ یک از دانشمندان و دانش پژوهان ما برای شناختاندن آیین فرهنگ ماندگارمان برنخاست.

فرهنگ کتاب خوانی در میان روشنفکران ما وجود ندارد، کسی به خواندن کتاب خود را زحمت نمیدهد، در رسانه ها و فیسبوک (پدیده نوظهور در شبکه جهانی انترنیت) نوشته ها تهوع آور است، موسیقی تهوع آور است، انتخاب شعر موسیقی از درد دندان و گل دانه دانه پیش نمیرود.

همه و همه مستلزم نوسازی و بهسازیست، تنها و تنها ادبیات پیشرونده و متعالی میتواند پاسخگوی نیازهای کنونی باشد، نی آنچه به نام ادبیات در خور جامعه داده میشود.

به آرزوی کامیابیهای مزید در عرصه ادبیات و انتباه سالم از گذشته های مملو از نارساییها در این عرصه. خرد یار ومدد گارتان.»

بعد از چنین نگرش نقادانه، پیام شام آشنایی با آفریده های ادبی که در نتیجه جمع بندی نظریات سخنرانان تنظیم یافته بود، به وسیله صدیق وفا یک تن از برگزارکننده گان همایش به خوانش گرفته شد.

در پیام همایش، از نام اشتراک کننده گان اقدامها و تلاشهای پیگیرانه فرهنگیان داخل کشور به حیث یک دستاورد بزرگ در عرصه دموکراتیزه ساختن رسانه ها مورد پشتیبانی قرار گرفت.

همایش که در آن نخبه گان فرهنگی ما گرد هم آمده بودند، نمادی از هم سوئی و اتفاق آرا در بهسازی و انکشاف آفریده های ادبی در سمت بالنده گی پنداشته شده و حضور یابی نویسنده گان بهنام، شاعران برازنده، تحلیلگران و منتقدان ادبی، ژورنالیستان و نخبه گان این گلهای سر سبز فرهنگ پویای کشور در چنین برنامه غنیمت بزرگ دانسته شده و برای رشد و تکامل آتی ادبیات کشور نهایت ارزشمند و حیاتی خوانده شد.

همایش که ساعت 17:30 شام روز 14 جنوری 2012 آغاز یافته بود، تا ساعت 2 بجاء شب ادامه داشت.

اسلامه نور